

Systemy szkolne na świecie i ich typologia

PEDAGOGIKA PORÓWNAWCZA

podstawowe pojęcia

podstawowe pojęcia

- oświata
- system oświaty /edukacji / szkolnictwa / szkolny
- "oświata" używane jest często zamiennie z "system oświaty"

oświata – pojęcie złożone

- system instytucji, pewien rodzaj działalności, a także jako stan świadomości społeczeństwa
(Jan Szczepański)
- stan i proces upowszechniania w społeczeństwie wykształcenia oraz kultury przez działalność zarówno szkolnictwa, jak i wielu różnych instytucji pozaszkolnych
(Encyklopedia Powszechna PW)

oświata – pojęcie złożone

- działalność polegająca na upowszechnianiu wykształcenia ogólnego i zawodowego oraz realizowaniu określonych celów wychowawczych dla zapewnienia jednostkom wszechstronnego rozwoju i pomyślnej egzystencji,
- ...a społeczeństwu więzi kulturalnych łączących jego przeszłość historyczną z teraźniejszością (...)

Wincenty Okoń

oświata – pojęcie złożone

- w pojęciu oświaty mieści się całość tej działalności realizowanej przez system wychowania w rodzinie, system szkolnictwa, system kształcenia równoległego i system kształcenia ustawicznego W. Okoń

- proces upowszechniania wykształcenia oraz system instytucji szkolnych i pozaszkolnych Dobromir Dziewulak

system oświaty

- ogół odpowiednio powiązanych ze sobą placówek i instytucji wychowania bezpośredniego i pośredniego, umożliwiających jednostkom zdobywanie ogólnego i zawodowego wykształcenia oraz wszechstronny rozwój osobowości

(por. W. Okoń)

Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji (ISCED)

- **International Standard Classification of Education (ISCED)** – klasyfikacja stopnia uzyskanego wykształcenia zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia
- cel: **polepszenie porównywalności systemów edukacyjnych**
- wyróżnia się 8 poziomów klasyfikacji oznaczanych **kodami liczbowymi: ISCED 1 – ISCED 8**
- klasyfikacja opracowana przez UNESCO w 1978, ostatnia modyfikacja w **2011 r.**

ISCED 2011 (dane od 2014)	ISCED 1997 (dane do 2013)
ISCED 01	–
ISCED 02	OSCED 0
ISCED 1	ISCED 1
ISCED 2	ISCED 2
ISCED 3*	ISCED 3
ISCED 4*	ISCED 4
ISCED 5	
ISCED 6	ISCED 5
ISCED 7	
ISCED 8	ISCED 6

* Zakresy tych kategorii zostały nieco zmodyfikowane

ISCED 2011 – poszczególne poziomy klasyfikacji

ISCED 0: Early childhood education (‘less than primary’ for educational attainment) 01, 02	Edukacja wczesnodziecięca 01 - poniżej 3 roku życia, 02 - powyżej 3 roku życia - przedszkolna
ISCED 1: Primary education	Wykształcenie podstawowe
ISCED 2: Lower secondary education	Wykształcenie niższe średnie (gimnazjalne)
ISCED 3: Upper secondary education	Wykształcenie wyższe średnie (ponadgimnazjalne)
ISCED 4: Post-secondary non-tertiary education	Wykształcenie policealne
ISCED 5: Short-cycle tertiary education	Studia krótkiego cyklu
ISCED 6: Bachelor’s or equivalent level	Studia licencjackie lub ich odpowiedniki
ISCED 7: Master’s or equivalent level	Studia magisterskie lub ich odpowiedniki
ISCED 8: Doctoral or equivalent level	Studia doktoranckie lub ich odpowiedniki

Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji - ISCED

- **ISCED 0** – Early childhood education - **edukacja wczesnodziecięca**
(**ISCED 01** do 3. r. ż., **ISCED 02** od 3. r. ż., wychowanie przedszkolne)
- **ISCED 1** – Primary education - **wykształcenie podstawowe**
- **ISCED 2** – Lower secondary education - **niższy stopień wykształcenia średniego**
- **ISCED 3** – Upper secondary education - **wyższy stopień wykształcenia średniego**

Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji - ISCED

- **ISCED 4** – Post-secondary non-tertiary education - **wykszałcenie policealne** (nie wyższe)
- **ISCED 5** - Short-cycle tertiary education - **studia krótkiego cyklu**
- **ISCED 6** - Bachelor's or equivalent level - **studia licencjackie lub ich odpowiedniki**
- **ISCED 7** - Master's or equivalent level - **studia magisterskie lub ich odpowiedniki**
- **ISCED 8** - Doctoral or equivalent level - **studia doktoranckie lub ich odpowiedniki**

POZIOMY WYKSZTAŁCENIA ISCED 2011

POZIOM	WYKSZTAŁCENIE	TYPY SZKÓŁ
ISCED 1	podstawowe	Szkoła podstawowa
ISCED 2	gimnazjalne	Gimnazjum (PL szkoła podstawowa cd.)
ISCED 3	ponadgimnazjalne	Liceum, liceum profilowane, technikum, technikum uzupełniające, zasadnicza szkoła zawodowa
ISCED 4	policealne	Szkoły policealne
ISCED 5	studia krótkiego cyklu	Nauczycielskie Kolegium Językowe, Kolegium Pracowników Służb Społecznych (podlega MPiPS)
ISCED 6	studia licencjackie lub odpowiedniki	Studia I stopnia (tytuły zawodowe: inżynier, licencjat),
ISCED 7	studia magisterskie lub odpowiedniki	Studia II stopnia oraz jednolite studia magisterskie (tytuł zawodowy: magister); studia podyplomowe
ISCED 8	studia doktoranckie lub ich odpowiedniki	Studia doktoranckie (PL od 1.10.2019 r. szkoły doktorskie)

ISCED 1

Wykształcenie PODSTAWOWE ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia.

ISCED 1

Wykształcenie PODSTAWOWE - cd.

Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat.

ISCED 2

Wykształcenie GIMNAZJALNE - służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1.

Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia.

Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych.

ISCED 2

Wykształcenie GIMNAZJALNE – cd.

Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12, a 13 rokiem życia.

Sformułowania zapisane kursywą są identyczne z definicją UNESCO.

Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego.

ISCED 3

Wykształcenie PONADGIMNAZJALNE - ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15, a 16 rokiem życia.

Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

ISCED 4

Wyszktałenie POLICEALNE - ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności

i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziom policealny – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają.

ISCED 4

Wykształcenie POLICEALNE – cd.

Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4.

Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy.

Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.

ISCED 5

ISCED 5 – studia krótkiego cyklu – są opracowane tak, aby zapewnić osobom uczącym się możliwość zdobycia profesjonalnej wiedzy, umiejętności i kompetencji. Opierają się one zwykle na praktycznej nauce, właściwej dla wykonywania danego zawodu i przygotowują studentów do wejścia na rynek pracy. Mogą jednak być też drogą do innych programów kształcenia wyższego. Programy kształcenia akademickiego poniżej poziomu studiów licencjackich lub równorzędne z nimi są także klasyfikowane jako poziom ISCED 5.

ISCED 5

ISCED 5 – studia krótkiego cyklu – cd.

Wymogiem przystąpienia do programów kształcenia na poziomie ISCED 5 jest pomyślne ukończenie nauki na poziomie 3 lub 4 ISCED z dostępem do kształcenia wyższego.

Programy na poziomie ISCED 5 charakteryzują się większą złożonością merytoryczną niż programy na poziomach 3 i 4 ISCED, ale trwają krócej i są zwykle w mniejszym stopniu zorientowane na naukę teoretyczną niż programy na poziomie ISCED 6.

ISCED 6

ISCED 6 – studia licencjackie lub ich odpowiedniki – mają na celu dostarczenie studentom wiedzy akademickiej na poziomie średnio zaawansowanym lub wiedzy zawodowej, umiejętności i kompetencji, prowadzących do uzyskania dyplomu pierwszego stopnia lub jego odpowiednika. Programy na tym poziomie opierają się zwykle na nauce teoretycznej, ale mogą też obejmować zajęcia praktyczne. Są inspirowane przez najnowsze badania lub doświadczenie zawodowe.

ISCED 6

ISCED 6 – studia licencjackie lub ich odpowiedniki – cd.

Naukę w ramach tych programów oferują uniwersytety i inne równorzędne z nimi uczelnie wyższe. Wymogiem przystąpienia do programów na tym poziomie jest zazwyczaj pomyślne ukończenie nauki na poziomie 3 lub 4 ISCED z dostępem do kształcenia wyższego. Przystąpienie do tych programów może zależeć od wyboru przedmiotów lub od stopni uzyskanych z programów na poziomie 3 i/lub 4 ISCED.

ISCED 7

ISCED 7 – studia magisterskie lub ich odpowiedniki – mają na celu dostarczenie studentom wiedzy akademickiej na poziomie zaawansowanym oraz/lub wiedzy zawodowej, umiejętności i kompetencji, prowadzących do uzyskania dyplomu drugiego stopnia lub jego odpowiednika.

Znaczną część programów na tym poziomie mogą stanowić prace badawcze, co jednak nie prowadzi jeszcze do przyznania stopnia doktora.

ISCED 8

ISCED 8 – studia doktoranckie lub ich odpowiedniki – przede wszystkim prowadzą do uzyskania wysokiego stopnia naukowego. Programy na tym poziomie ISCED koncentrują się na zaawansowanych i twórczych pracach badawczych.

Dostęp do tych programów zapewniają zwykle tylko instytucje szkolnictwa wyższego, które prowadzą badania naukowe, np. uniwersytety.

Definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO)

struktura systemu oświaty w Polsce – typy szkół

- **8-letnia szkoła podstawowa**

 - obowiązkowa dla wszystkich uczniów, obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne (kl. 0)

- **szkoły ponadpodstawowe (średnie i policealne)**

 - 4-letnie liceum ogólnokształcące

 - 5-letnie technikum

 - 3-letnia branżowa szkoła I stopnia

 - 3-letnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy

 - 2-letnia branżowa szkoła II stopnia (kontynuacja kształcenia w 3-letniej branżowej szkole I stopnia)

 - maksymalnie 2,5-letnia szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe

edukacja obowiązkowa obejmuje

- **obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne**
- **obowiązek szkolny** - rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia
- **obowiązek nauki** do 18. roku życia - może być spełniany przede wszystkim przez uczęszczanie do szkoły ponadpodstawowej lub przez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy

Na tym kończymy dopełnienie tego tematu

Dziękuję za uwagę

dr Elwira Balcer

e.balcer@kj.edu.pl

Kolegium Jagiellońskie Toruń